

Diarienummer: **UN-2025/274**

Uttredare:

Jonas Andrae Johansson, verksamhetschef grsk, gy, vux

Anna-Lena Persbacke, verksamhetschef elevhälsan

Uttredning om möjligheten att erbjuda resursklass även inom lågstadiet

Slutsatser:

- Rekommenderas att inte inrätta särskilda undervisningsgrupper för elever med autismspektrumtillstånd (AST) i lågstadiet.
- Stödet ska istället organiseras inom ordinarie undervisning genom tidiga, individanpassade och strukturerade insatser.
- Fokus ska ligga på tillgängliga lärmiljöer, personalens kompetens och systematiskt specialpedagogiskt stöd.
- Undervisning i särskild undervisningsgrupp kan endast övervägas tillfälligt och under särskilda omständigheter, med tydlig plan för uppföljning och återgång.

Sammanfattning av ärendet

Efter genomgång av gällande lagstiftning, nationella styrdokument och aktuell forskning rekommenderas att nämnden inte beslutar om särskilda undervisningsgrupper för elever inom AST i lågstadiet.

Forskningen visar samstämmigt att barn inom AST i de flesta fall gynnas av en inkluderande skolmiljö där stödet ges tidigt och inom ramen för den ordinarie undervisningen. Separata undervisningsgrupper innebär risk för begränsad social delaktighet, sänkta förväntningar och varierande undervisningskvalitet.

Förvaltningens ställningstagande är att skolans ansvar ska ligga i att skapa tillgängliga lärmiljöer och säkerställa att varje elev får rätt stöd på klass-, grupp- och individnivå, snarare än att organisera undervisningen i särskilda grupper utifrån diagnos.

Uttredning

Förvaltningen har i utredningen utgått ifrån att det med resursklass åsyftas särskild undervisningsgrupp. I dagsläget har Utbildningskontoret en kommungemensam särskild undervisningsgrupp där målgruppen är elever i åk 4-9 med behov av särskilt

stöd utifrån autismspektrumtillstånd (AST). Beslut gällande att upprätta särskilda undervisningsgrupper är det enligt skollagen ett rektorsbeslut alternativt ett tjänstepersonsbeslut om det skulle vara en kommungemensam gruppering.

Svensk skollagstiftning utgår från att alla elever har rätt till en likvärdig och inkluderande utbildning. Huvudprincipen är att särskilt stöd ska ges inom den ordinarie elevgruppen, och att undervisning i särskild grupp endast får ske om det finns särskilda skäl. Denna ordning vilar både på Skollagen, Läroplanen (Lgr22) och på internationella åtaganden som FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD).

Ur ett forskningsperspektiv betonas att elever med autism ofta utvecklas bäst när de får anpassningar i miljö, bemötande och pedagogik snarare än när de placeras i separata grupper. Internationella och svenska studier visar att inkludering främjar både kunskapsutveckling och social delaktighet, förutsatt att stödet sätts in tidigt och att undervisningen är tydligt strukturerad.

Små undervisningsgrupper kan i vissa fall vara en tillfällig och nödvändig lösning för elever med omfattande behov av lugn, förutsägbarhet eller återhämtning. Samtidigt pekar forskningen på att varaktig placering utanför ordinarie klass kan leda till ökad isolering och sämre möjligheter till social träning och delaktighet. Erfarenheter från Skolinspektionens granskningar visar dessutom att kvaliteten i särskilda grupper varierar stort, och att undervisningen inte alltid är tillräckligt individanpassad.

Mot denna bakgrund är det mest ändamålsenliga och rättssäkra arbetssättet att skolorna utvecklar tidiga och flexibla stödinsatser inom ordinarie undervisning. Det innebär att elever inom AST får tillgång till både pedagogiska och sociala anpassningar, tydliga strukturer, specialpedagogiskt stöd och möjlighet till kortare, riktade insatser i mindre grupper vid behov – men utan att permanent skiljas från sin klass.

En sådan modell ligger i linje med både svensk lagstiftning och aktuell forskning, och stärker skolans förmåga att ge alla elever förutsättningar att lyckas inom sin ordinarie skolgång.

Källor – urval

- Skollagen (2010:800), 3 kap. 7–12 §§
- Läroplan för grundskolan, Lgr22
- Diskrimineringslagen (2008:567)
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD), art. 24
- Skolverket (2022). *Allmänna råd: Extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*
- Skolinspektionen (2024). *Undervisningens kvalitet i särskild undervisningsgrupp*